

Xəzərdən Aralıq dənizinə təhlükəsizlik körpüsü

“Şərqi Aralıq dənizi – 2025” təlimi hərbi donanmamızın gücünü nümayiş etdirir

Türkiyənin İzmir şəhərində “Doğu Akdeniz – 2025” (Şərqi Aralıq dənizi – 2025) dəvət təlimi keçirilib. Təlimdə qardaş ölkənin hərbi qulluqçuları ilə yanaşı, Azərbaycan Ordusunun Hərbi Dəniz Qüvvələrinin bir qrup heyəti, ABŞ-ın terrorizmə qarşı təhlükəsizlik qrupu və Pakistan Ordusunun dəniz patrul təyyarəsi iştirak ediblər. Müdafiə Nazirliyinin yaydığı məlumata görə, təlimdə qarşıya qoyulan tapşırıqların icrası zamanı iştirakçı ölkələrin hərbi qulluqçuları yüksək peşəkarlıq nümayiş etdiriblər. Dəvət təliminə 19 ölkədən hərbi qulluqçular müşahidəçi qismində qatılıblar.

(ardı 6-cı səhifədə)

Xəzərdən Aralıq dənizinə təhlükəsizlik körpüsü

(əvvəli 1-ci səhifədə)

Qeyd etmək lazımdır ki, dəvət təlimi bu il həm miqyası, həm iştirakçıların tərkibi, həm də verdiyi siyasi mesajlarla regionun diqqət mərkəzinə çevrildi. Şərqi Aralıq dənizi uzun illərdir geosiyasi maraqların kəsişdiyi, böyük güclərin nüfuz savaşı apardığı bir məkan hesab olunsada, bu dəfə diqqətçəkən başqa bir nüans vardı. Bu da Azərbaycan Ordusunun Hərbi Dəniz Qüvvələrinin dünyanın ən təcrübəli hərbi kontingentləri ilə çiyin-çiyinə təlimdə iştirak etməsi idi. Adətən, belə təlimlər, sadəcə, taktiki hazırlığın artırılması kimi təqdim olunur. Amma bu dəfə söhbət təkcə dənizdə tapşırıqların icrasından getmirdi. Təlimdə Türkiyə ilə yanaşı ABŞ-ın terrorizmə qarşı təhlükəsizlik qrupu, Pakistan Ordusunun dəniz patrul təyyarəsi və daha 19 ölkədən müşahidəçilər iştirak edirdilər. Bu,

faktiki olaraq, beynəlxalq təhlükəsizlik əməkdaşlığının regional formatda olan ən geniş nümunələrindən biridir. Azərbaycan HDQ-nin burada iştirakı isə çoxqatlı mənə daşıyır.

Hər şeydən əvvəl, Azərbaycan Ordusunun dünyanın güclü orduları ilə birgə təlimlərdə iştirak etməsi artıq adi hadisəyə çevrilib. Ötən illər ərzində ölkəmiz həm NATO çərçivəsində, həm Türkiyə ilə ikitərəfli qaydada, həm də digər tərəfdaşlarla çoxsaylı tədris və hazırlıq proqramlarına qatılıb. Bütün bunlar nəticə etibara

rilə ordumuzun həm taktiki, həm texniki, həm də idarəetmə baxımından yeni mərhələyə yüksəlməsinə gətirib çıxarır. “Doğu Akdeniz – 2025” isə Azərbaycan üçün xüsusi əhəmiyyət daşıyan təlimlərdən biridir. Çünki burada dəniz təhlükəsizliyinə, terrorizmə qarşı əməliyyatlara, suüstü və sualtı hədəflərin aşkarlanması və zərərsizləşdirilməsinə geniş yer ayrılıb. Ölkəmiz üçün dəniz sərhədinin etibarlı müdafiəsi, sadəcə, coğrafi məsələ deyil. Xəzər regionu enerji təhlükəsizliyimizin, ticarət yollarımızın qorunduğu məkan, eyni zamanda, milli təhlükəsizlik strategiyamızın əsas sütunlarından biridir. Xəzər dənizində müasir, çevik və yüksək səviyyədə hazırlanmış dəniz qüvvələrinin olması ölkəmizin regional mövqeyini daha da möhkəmləndirir. Bu baxımdan türk hərbi məktəbi və Türkiyə ilə aparılan ortaqlar bizim üçün xüsusi önəm daşıyır. Müasir dəniz müharibəsi

Müdafiə Nazirliyinin məlumatında qeyd olunur ki, tapşırıqların icrası zamanı hərbi qulluqçılarımız yüksək peşəkarlıq nümayiş etdiriblər. Bu da təsadüfi deyil. Son illər Hərbi Dəniz Qüvvələrimizin döyüş hazırlığı intensiv şəkildə artırılır. Gəmilərin modernləşdirilməsi, dəniz piyadalarının hazırlıq səviyyəsinin yüksəldilməsi, xüsusi təyinatlı dəniz qruplarının təcrübəsinin artırılması bu prosesin tərkib hissəsidir. Belə beynəlxalq təlimlərdə iştirak HDQ heyətinə real əməliyyat şəraitinə maksimum yaxın ssenarilər üzərində çalışma imkanı yaradır. Bu, həm dənizdə manevr bacarıqlarını, həm komanda idarəçiliyini, həm də sürətli qərarvermə qabiliyyətini artırır. Üstəlik, müxtəlif ölkələrin kontingentləri ilə birgə fəaliyyət göstərmək ciddi koordinasiya və qarşılıqlı anlama tələb edir. Bu da Azərbaycan dənizçilərinin peşəkarlıq səviyyəsini yüksəldən ən vacib faktorlardan biridir.

Daha bir mühüm məqam isə belə təlimlərin Azərbaycanın dəniz sərhədlərinin daha etibarlı şəkildə qorunmasına xidmət edən bilik və təcrübə qazandırmasıdır. Xəzərin təhlükəsizliyi həm iqtisadi, həm siyasi, həm də hərbi baxımdan ölkəmiz üçün həyati əhəmiyyət kəsb edir. Odur ki, dənizdə çevik, müasir və operativ qüvvəyə sahib olmaq milli təhlükəsizliyin ay-

kiyənin müttəfiqləri ilə birgə əməkdaşlıq çərçivəsini genişləndirməsi, terrorizmə qarşı mübarizədə və dənizlərdə təhlükəsizlik məsələsində tərəfdaş axtarışını davam etdirməsi diqqət çəkir. Azərbaycanın bu formatda iştirakı isə ölkəmizin yalnız regional deyil, daha geniş təhlükəsizlik məkanının tərkib hissəsinə çevrildiyini göstərir. Digər tərəfdən, bu, Azərbaycan–Türkiyə hərbi ittifaqının praktiki müstəvidə necə işlədiyinin bariz nümunəsidir. İki ölkənin hərbi strukturları arasında uzun illərdir davam edən sinxronlaşma prosesi artıq dəniz əməliyyatlarına qədər genişlənib.

ABŞ kontingentinin təlimə qatılması da özlüyündə maraqlıdır. Vaşinqtonun uzun müddətdir Aralıq dənizi və Yaxın Şərqdəki hərbi iştirakını yenidən nəzərdən keçirdiyi, müttəfiqləri ilə əməkdaşlığı gücləndirdiyi bir dövrdə belə bir təlim həm təhlükəsizlik, həm də siyasi baxımdan önəm daşıyır. Azərbaycan kimi strateji tərəfdaşın burada yer alması onun beynəlxalq təhlükəsizlik arxitekturasında rolunun artdığını göstərir.

Müdafiə Nazirliyinin məlumatında qeyd olunur ki, tapşırıqların icrası zamanı hərbi qulluqçılarımız yüksək peşəkarlıq nümayiş etdiriblər. Bu da təsadüfi deyil. Son illər Hərbi Dəniz Qüvvələrimizin döyüş hazırlığı intensiv şəkildə artırılır. Gəmilərin modernləşdirilməsi, dəniz piyadalarının hazırlıq səviyyəsinin yüksəldilməsi, xüsusi təyinatlı dəniz qruplarının təcrübəsinin artırılması bu prosesin tərkib hissəsidir. Belə beynəlxalq təlimlərdə iştirak HDQ heyətinə real əməliyyat şəraitinə maksimum yaxın ssenarilər üzərində çalışma imkanı yaradır. Bu, həm dənizdə manevr bacarıqlarını, həm komanda idarəçiliyini, həm də sürətli qərarvermə qabiliyyətini artırır. Üstəlik, müxtəlif ölkələrin kontingentləri ilə birgə fəaliyyət göstərmək ciddi koordinasiya və qarşılıqlı anlama tələb edir. Bu da Azərbaycan dənizçilərinin peşəkarlıq səviyyəsini yüksəldən ən vacib faktorlardan biridir.

Daha bir mühüm məqam isə belə təlimlərin Azərbaycanın dəniz sərhədlərinin daha etibarlı şəkildə qorunmasına xidmət edən bilik və təcrübə qazandırmasıdır. Xəzərin təhlükəsizliyi həm iqtisadi, həm siyasi, həm də hərbi baxımdan ölkəmiz üçün həyati əhəmiyyət kəsb edir. Odur ki, dənizdə çevik, müasir və operativ qüvvəyə sahib olmaq milli təhlükəsizliyin ay-

Ekspert rəyi

Şair RAMALDANOV,
ehtiyatda olan polkovnik

“Doğu Akdeniz – 2025” təlimi həm təşkilat səviyyəsi, həm iştirakçı ölkələrin spektri, həm də icra olunan ssenarilərin mürəkkəbliyi baxımından regionda diqqətçəkən hadisələrindən biri oldu. Təlimin Azərbaycan Hərbi Dəniz Qüvvələrinin iştirakı ilə keçirilməsi təsadüfi seçim deyil və ölkəmizin son illər apardığı hərbi-siyasi xəttin məntəqli davamı kimi qiymətləndirilməlidir.

Birincisi, Azərbaycan Ordusu quru, hava və xüsusi təyinatlı qüvvələr üzrə yüksək hazırlıq səviyyəsini artıq dəfələrlə sübut edib. İndi diqqət dəniz komponentinin gücləndirilməsinə yönəlib. Xəzər hövzəsində artan enerji və kommunikasiya əhəmiyyəti dəniz təhlükəsizliyinin prioritet olmasını tələb edir. Azərbaycan HDQ-nin Aralıq dənizi kimi mürəkkəb operativ şəraitə malik bölgədə təlimlərə qatılması şəxsi heyətin real əməliyyat mühitinə uyğunlaşmasını sürətləndirir. Bu, dənizdə çevik idarəetmə, hədəflərin aşkarlanması, taktiki manevrlər və birgə

rılmaz hissəsidir. Nəticə etibarilə “Doğu Akdeniz – 2025” təlimi bir daha göstərdi ki, Azərbaycan Ordusu artıq regionun çərçivəsindən çıxaraq global təhlükəsizlik proseslərinin aktiv iştirakçısına çevrilib. Türkiyə, ABŞ, Pakistan kimi güclü dövlətlərin kontingenti ilə yanaşı yer almaq həm prestij, həm də təcrübə baxımından son dərəcə əhəmiyyətlidir. Bu təlimlər Azərbaycan–Türkiyə qardaşlığının hərbi müstəvidə daha bir təzahürüdür. Eyni zamanda, Azərbaycanın dəniz təhlükəsizliyi sahəsindəki strategiyasının nə qədər

əməliyyatların koordinasiyası baxımından son dərəcə müsbət təsir göstərir.

İkincisi, təlimin beynəlxalq siyasi çəkisi xüsusi vurğulanmalıdır. ABŞ, Pakistan və digər müşahidəçi ölkələrin iştirakı prosesə çoxtərəfli təhlükəsizlik formatı xarakteri verir. Bu, Azərbaycan üçün iki mühüm üstünlük yaradır: həm HDQ-nin beynəlxalq standartlarla işləmək təcrübəsi genişlənir, həm də ölkəmiz regionlararası təhlükəsizlik platformalarının etibarlı tərəfdaşına çevrilir. Bu gün Azərbaycan global təhlükəsizlik arxitekturasının passiv müşahidəçisi deyil, aktiv iştirakçısı kimi çıxış edir.

Üçüncüsü, Türkiyə ilə hərbi inteqrasiya məsələsi ayrıca qeyd edilməlidir. Hər iki ölkənin dəniz qüvvələri son illər müasir texnologiyaların tətbiqi ilə yeni dövrə qədəm qoyur. Azərbaycan heyətinin Türkiyənin təcrübəli donanması ilə birgə çalışması həm taktiki vərdişlərin uyğunlaşdırılması, həm də gələcəkdə ortaq dəniz əməliyyatlarının planlaşdırılması üçün böyük imkan yaradır.

Dördüncüsü, təlimdə iştirak edən ölkələrin müxtəlifliyi Azərbaycanın diplomatik mövqeyini də gücləndirir. Hərbi əməkdaşlıq siyasi əlaqələrin ən dayanıqlı formalarından biridir. Azərbaycanın həm NATO üzvü, həm də regional oyunçularla balanslı əməkdaşlığı onun çoxvektorlu siyasətinin doğru istiqamətdə olduğunu göstərir. Beləliklə, demək olar ki, “Doğu Akdeniz – 2025” Azərbaycan HDQ üçün adi təlim deyil, yeni konseptual mərhələnin başlanğıcıdır. Bu cür beynəlxalq platformalarda mütəmadi iştirak dəniz sərhədlərimizin müdafiə qabiliyyətini artıracaq, şəxsi heyətin hazırlıq səviyyəsini yeni standartlara uyğunlaşdıracaq və Azərbaycanın hərbi-siyasi çəkisini daha da möhkəmləndirəcək.

məqsədyönlü və sistemli olduğunu sübut edir. Gələcəkdə bu cür təlimlərin daha da genişləncəyi, HDQ-nin müasir dəniz əməliyyatlarına tam inteqrasiya olunacağı şübhə doğurmur. Ölkəmizin dənizdə də güclənməsi bütövlükdə ölkənin geosiyasi çəkisini artırır. Bu gün Xəzər sahillərində qurulan təhlükəsizlik mexanizmi Şərqi Aralıq dənizinə qədər uzanırsa, deməli, ölkəmizin hərbi-siyasi manevr imkanları da bir o qədər genişlənib.

S.HƏMİD
XQ